

EGSO VIJESTI SVIBANJ 2024

Održavanje zamaha proširenja EU-a: nastojanja civilnog društva da postupnom integracijom donese koristi zapadnom Balkanu

Dvadeset godina nakon pristupanja Slovenije EU-u Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) okupio je političke čelnike i čelnike civilnog društva u Ljubljani kako bi obilježio tu simboličnu obljetnicu, ističući temeljne prednosti članstva u EU-u i potvrđujući da je budućnost regije zapadnog Balkana u Europskoj uniji. Govoreći na konferenciji, predsjednik EGSO-a Oliver Röpke naglasio je kontinuiranu potporu EGSO-a postupnoj integraciji regije zapadnog Balkana u Europsku uniju te je 19. rujna u Bruxellesu najavio sastanak na vrhu o proširenju civilnog društva.

Proširenje se pokazalo jednim od najuspješnijih instrumenata za konsolidaciju mira, stabilnosti i blagostanja u Uniji. Na konferenciji [„Nastavak priče o uspjehu proširenja EU-a – ostvarivanje koristi za zapadni Balkan prije pristupanja”](#), koju je EGSO organizirao u bliskoj suradnji s Europskom komisijom i Zakladom Otvoreno društvo – zapadni Balkan, istaknute su reforme potrebne za napredak na putu pristupanja, uključujući važnost poštovanja temeljnih vrijednosti EU-a. Istodobno, civilno društvo postavilo je jasna očekivanja da ljudi u regiji moraju osjetiti koristi od članstva u EU-u prije samog pristupanja EU-u.

Predsjedniku Oliveru Röpkeu na konferenciji su se pridružili slovenska ministrica vanjskih poslova Tanja Fajon, slovenski ministar rada Luka Mesec i glavna tajnica Vijeća za regionalnu suradnju Majlinda Bregu.

Kao što je istaknuo predsjednik **EGSO-a Oliver Röpke**: „Slovenija je priča o uspjehu proširenja EU-a i to je poruka koju želim podijeliti s našim partnerima sa zapadnog Balkana: europski put put je prema boljoj budućnosti. Vjerujem u postupnu integraciju i ostvarivanje koristi od članstva u EU-u. Potrebni su nam konkretni rezultati, a ne prazne riječi. Mjesto zapadnog Balkana je u EU-u; Dotad naša obitelj u EU-u nije potpuna. Možete računati na to da će EGSO nastaviti sa svojim radom organiziranjem „Sastanka na vrhu o proširenju civilnog društva” u rujnu.”

Slovenska ministrica vanjskih poslova Tanja Fajon izjavila je: „Europske vrijednosti, na koje se uvijek moramo oslanjati, solidarnost koja vlada u EU-u, vladavina prava i općenito bolji život za sve, ono su što donosi članstvo u Europskoj uniji. Vjerujem da u sadašnjoj geopolitičkoj situaciji trebamo jedni druge više nego ikad prije. Za taj proces potrebno nam je civilno društvo kako bismo izvršili pritisak na politiku i vladu da krenu u smjeru približavanja EU-u.”

Luka Mesec, slovenski ministar rada, obitelji, socijalnih pitanja i jednakih mogućnosti, izjavio je: „Slovenija i zemlje zapadnog Balkana imaju dugu zajedničku povijest. Bili smo dio iste zemlje dobar dio prošlog stoljeća. Zato ne mogu zamisliti budućnost na bilo koji drugi način osim da ponovno živimo zajedno. Europska unija naš je zajednički dom, stoga ću surađivati sa slovenskom vladom, čiji sam dio, kako bi se olakšalo pristupanje zemalja zapadnog Balkana Europskoj uniji.”

Majlinda Bregu, glavna tajnica Vijeća za regionalnu suradnju (RCC), koja je govorila o reformama potrebnima u regiji, naglasila je: „Pod utjecajem raznih uzastopnih kriza, EU-ova

„suzdržanost” često su se susretala s reformskim zamorom i neuvjerljivim rezultatima reformi u našoj regiji, stvarajući mnoge začarane krugove umjesto krugova vrlina. Dok se ne ostvare težnje oko 18 milijuna građana za snažnijom Unijom - sa integriranim zapadnim Balkanom - zajedničko regionalno tržište (CRM) približava regiju jedinstvenom tržištu EU-a, ubrzavajući prijeko potrebnu konvergenciju između zapadnog Balkana i EU-a.

Postupna integracija zemalja kandidatkinja u EU

Kao prva institucija EU-a, EGSO je odlučio postupno integrirati zemlje kandidatkinje za članstvo u EU-u u svoj rad, uključujući partnere sa zapadnog Balkana, putem svoje inicijative „Članovi kandidati za proširenje”. Od veljače 146 predstavnika iz tih zemalja može surađivati s članovima EGSO-a u izradi mišljenja o pitanjima koja su im važna, kao što su kohezijska politika, jedinstveno tržište i vladavina prava.

Kao sljedeći korak EGSO će 19. rujna organizirati „Samit o proširenju civilnog društva” i pozvati sve članove i članice iz zemalja kandidatkinja da prvi put sudjeluju na plenarnom zasjedanju EGSO-a.

<https://www.eesc.europa.eu/en/news-media/press-releases>

Snažna i uključiva kohezijska politika ključna je za uspješno proširenje EU-a

Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) usvojio je dva mišljenja na svibanjskom plenarnom zasjedanju, naglašavajući ključnu ulogu kohezijske politike – primarnog instrumenta financiranja EU-a za regionalni razvoj – u budućim proširenjima. EGSO poziva, među ostalim, na uključivanje alata za usklađivanje u ugovore o pristupanju kako bi se riješili mogući izazovi nakon pristupanja, kao što su emigracija i pitanja vladavine prava.

Uloga kohezijske politike u predstojećim krugovima proširenja EU-a i Deveto izvješće o gospodarskoj, socijalnoj i teritorijalnoj koheziji usmjereni su na integraciju i osnaživanje organizacija civilnog društva kako bi se učinkovito iskoristili kohezijski fondovi. Odbor naglašava da se uspjeh kohezijske politike ne bi trebao mjeriti samo gospodarskim ulaganjima u određenom području, već i teritorijalnim i socijalnim ishodima. Nadalje, kako bi se postigla socijalna, gospodarska i teritorijalna kohezija, najprije je potrebno ojačati kapacitete javnih uprava.

Rasprave, koje su uključivale doprinos povjerenice za koheziju i reforme **Elise Ferreira** i predsjednika Europskog odbora regija (OR) **Vasca Alvesa Cordeira**, odrazile su nedavno 9. izvješće Komisije o koheziji, naglašavajući važnost pretprijetne pomoći.

Predsjednik EGSO-a **Oliver Röpk**e naglasio je da je „kohezijska politika ključna za suočavanje s izazovima proširenja EU-a, čime se partnerima civilnog društva omogućuje da se uključe i imaju koristi od njega. Inicijativa EGSO-a za kandidate za proširenje omogućila je Albaniji i Crnoj Gori da doprinesu mišljenjima Odbora. Poruka je bila jasna: potrebno je osnažiti organizacije civilnog društva kako bi se mogle učinkovito koristiti kohezijskim fondovima”.

Povjerenica za koheziju i reforme **Elisa Ferreira**: „Slažemo se da kohezijska politika mora ostati jedan od stupova integracije EU-a. Potiče konkurentnost i konvergenciju diljem EU-a te istodobno osnažuje lokalne zajednice. Njegove koristi dosežu u sve europske regije.

Snažna kohezijska politika nužna je za suočavanje s brojnim unutarnjim i vanjskim izazovima s kojima se Europa suočava. Bez kohezije postoji rizik od fragmentiranog EU-a, nefunkcionalnog jedinstvenog tržišta i porasta geografskog nezadovoljstva.”

„Europi nikad nije bila potrebna snažnija kohezijska politika. Gospodarsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju moramo staviti na vrh političkog programa EU-a”, dodao je predsjednik OR-a **Vasco Alves Cordeiro**. „Odvažnija i reformirana kohezijska politika za razdoblje nakon 2027. kao glavni investicijski instrument EU-a za sve regije jedino je rješenje za brojne izazove s kojima se Europa suočava. Moramo udružiti snage i mobilizirati se kako bismo spriječili da centralizirani i univerzalni pristup postane stvarnost.”

Prilagođavanje pomoći i strateških politika

Kohezijska politika EU-a doprinosi jačanju gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije u Europskoj uniji. Pomaže osigurati da ne postoje razlike među zemljama te među različitim područjima i regijama.

„Kohezijska politika i pretpristupna pomoć ključne su za mir i blagostanje u nestabilnim regijama. Potpore bi trebale biti prilagođene posebnim potrebama regija kandidatkinja i susjednih država članica EU-a”, objasnila je izjaviteljica EGSO-a **María del Carmen Barrera Chamorro**.

Učinak na trenutačne države članice

EGSO ističe šire učinke proširenja na trenutačne države članice, posebno one koje graniče sa zemljama kandidatkinjama. Za to su potrebna dodatna sredstva za regije pogođene promjenama u lancima vrijednosti i migracijama radne snage. The [U Izjavi iz Granade](#) ponovno se potvrđuje važnost kohezijske politike za proširenje EU-a, naglašavajući mir, blagostanje i sigurnost, istodobno pozivajući na poštovanje pravne stečevine EU-a, odgovarajuće financiranje socijalnih partnera i potrebne institucionalne reforme.

Prilagodba novim izazovima

U [Devetom izvješću o mišljenju o gospodarskoj, socijalnoj i teritorijalnoj koheziji](#), izjavitelja **Mattea Carla Borsanija**, EGSO se bavi potrebom za prilagodbom kohezijske politike novim izazovima, osiguravajući socijalnu, gospodarsku i teritorijalnu koheziju u cijelom EU-u koji se širi.

Preporuke uključuju:

- ulaganje u MSP-ove i velika poduzeća kako bi se povećala produktivnost i rast BDP-a;
- razvoj politika koje imaju širok utjecaj na regionalnoj razini;
- stvaranje politika kojima se osigurava pravedan pristup zapošljavanju, posebno za ranjive skupine;
- jačanje lokalnih i regionalnih uprava i uključivanje socijalnih partnera u provedbu programa;
- podupiranje čvrstog višegodišnjeg financijskog okvira za buduća ulaganja EU-a;
- olakšavanje pristupa zelenim i digitalnim alatima s pomoću jednostavnih mehanizama ulaganja kako bi se osigurali ujednačeni kapaciteti u svim državama članicama.

Dinamična kohezijska politika ključna je za oslobađanje gospodarskog potencijala EU-a, posebno u slabije razvijenim područjima, te za pripremu za buduća proširenja. Time će se osigurati učinkovita integracija novih država članica bez ugrožavanja trenutačnih ulaganja”, komentirao je **Borsani**.

<https://www.eesc.europa.eu/en/news-media/press-releases>

Novi plan rasta i reforma za zapadni Balkan: korak prema izvlačenju tih zemalja iz čekaonice

Ove godine slavimo 20. obljetnicu povijesnog „velikog praska” proširenja EU-a kada je deset zemalja srednje i istočne Europe postalo članicama EU-a.

Naprotiv, nije bilo razloga za slavlje prošle godine, kada smo postigli još jednu prekretnicu – 20 godina od sastanka na vrhu u Solunu kada su se čelnici država i vlada EU-a obvezali na integraciju zemalja zapadnog Balkana u EU.

U procesu proširenja dugom dva desetljeća samo je jedna zemlja pristupila EU-u (Hrvatska 2013.), a sve ostale zemlje još su u čekaonici, kojoj su 2022. dodane Ukrajina, Moldova i Gruzija.

Unatoč velikom napretku i angažmanu EU-a na zapadnom Balkanu, predanost EU-a proširenju u posljednjih 20 godina bila je nedosljedna, a EU ponekad ne ispunjava svoja obećanja. Neke države članice također oklijevaju prihvatiti nove članove. To je dovelo do skepticizma i sumnji i EU zbog toga gubi transformativnu moć u regiji, čime se omogućuje širenje interesa i utjecaja trećih zemalja.

S druge strane, šest zemalja zapadnog Balkana (Srbija, Sjeverna Makedonija, Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora i Kosovo) (ovim se nazivom ne dovode u pitanje stajališta o statusu te je on u skladu s RVSUN-om 1244/1999 i mišljenjem Međunarodnog suda o Izjavi iz Bruxellesa od 13. prosinca 2023.) sporo reformiraju i ispunjavaju kriterije EU-a za članstvo, ponekad čak i nazaduju u pogledu demokratskih reformi, temeljnih vrijednosti i sloboda, a neki se čak i ne usklađuju sa ZVSP-om EU-a, što ozbiljno ometa njihovo približavanje EU-u.

Ono što posebno zabrinjava jest to što su mladi razočarani i napuštaju svoje zemlje, što ima ozbiljne posljedice za budući društveno-gospodarski razvoj.

Dakle, nešto se mora promijeniti: Potreban nam je novi poticaj, a u tu svrhu inicijative za postupnu integraciju određenih sektora u jedinstveno tržište EU-a vrlo su dobar instrument za potporu pripremama za članstvo i već donose opipljive koristi kandidatima tijekom procesa pristupanja (kao što su pristupanje SEPA-i, smanjenje transakcijskih troškova, smanjenje troškova roaminga, ulaganje i povezivanje prometne i energetske infrastrukture).

Društveno-gospodarska konvergencija ključan je preduvjet za integraciju zemalja proširenja s EU-om.

EU je vodeći trgovinski partner svih zemalja zapadnog Balkana, s gotovo 70 % ukupne trgovine u regiji. Poduzeća iz EU-a daleko su vodeći ulagači u regiji i 2022. činila su 55 % izravnih stranih ulaganja. Izvoz u zemlje zapadnog Balkana više se nego udvostručio u

posljednjih deset godina, a uvoz se u istom razdoblju više nego utrostručio. Zapadni Balkan tržište je sa 17 milijuna potrošača

Međutim, konvergencija gospodarstava zapadnog Balkana s EU-om slaba je i jaz se povećava. Prosječni BDP po stanovniku u kupovnoj moći za zapadni Balkan iznosi između 27 % i 50 % prosjeka EU-a. Taj nedostatak jest i ostat će izazov ako se postupno ne riješi.

Kako bi se postigla konvergencija i provele potrebne reforme, potrebno je više sredstava i drugačiji pristup. U tu je svrhu vrlo dobrodošao prijedlog Europske komisije iz studenoga 2023. o novom planu rasta i instrumentu za reforme i rast za zapadni Balkan.

Instrument će obuhvaćati razdoblje od 2024. do 2027. i očekuje se da će partnerima sa zapadnog Balkana EU-a osigurati do 2 milijarde EUR u bespovratnim sredstvima i 4 milijarde EUR u zajmovima. Njime će se dopuniti postojeći Instrument pretprijetne pomoći (IPA III), čime će se znatno povećati financijska pomoć partnerima u regiji. Podupirat će i partnere EU-a sa zapadnog Balkana u provedbi reformi povezanih s EU-om i poticati njihovu gospodarsku konvergenciju s EU-om na temelju ambicioznih programa reformi. Instrumentom će se promicati i usklađivanje partnera s vrijednostima, zakonima, pravilima, standardima, politikama i praksama EU-a s ciljem budućeg članstva u EU-u.

Novi plan i instrument za rast znače više novca i poticaja za zemlje zapadnog Balkana, uz snažnu uvjetovanost i predvidljivost između reformi i financiranja.

U našem mišljenju EGSO-a naglašavamo da je postupan, predvidljiv i na zaslugama utemeljen pristup stjecanju sve većih koristi za kandidate tijekom procesa pristupanja EU-u, uključujući integraciju u jedinstveno tržište EU-a, najbolji način za nastavak proširenja EU-a. Pozdravljamo snažan pristup uvjetovanosti u reformi i rastu.

U skladu s načelom partnerstva EU-a te socijalnim i gospodarskim ciljevima plana, EGSO ustraje u tome da socijalni partneri i civilno društvo moraju biti uključeni u razvoj, provedbu, praćenje i evaluaciju programa reformi na pravodoban i smislen način.

Jedan je od ciljeva novog plana rasta i Mehanizma ubrzati regionalnu gospodarsku integraciju kao odskočnu dasku za bolju integraciju gospodarstava zapadnog Balkana u europske lance vrijednosti i poboljšanje njihove konkurentnosti te bolju integraciju u jedinstveno tržište EU-a.

Povećana medju regionalna gospodarska suradnja i trgovina na temelju standarda EU-a oslobodit će neiskorišteni gospodarski potencijal regije, povećati konkurentnost poduzeća poticanjem prekograničnih proizvodnih lanaca, iskoristiti regionalne komparativne prednosti, stvoriti nova radna mjesta, biti korisna za potrošače i privući ulagače kako bi imali koristi od većeg tržišta.

Nedavno istraživanje Eurochambresa pokazuje da 82 % poduzeća na zapadnom Balkanu podupire zajedničko regionalno tržište. Međutim, uvjeti za povećanu regionalnu suradnju moraju biti povoljni i pogodni za poslovanje, na temelju standarda EU-a.

Kako bi se olakšala medju regionalna trgovina i pomoglo poduzećima i građanima da se nose s različitim pravnim praksama i skupim propisima, EGSO u svojem mišljenju

preporučuje da se u svakoj zemlji uspostavi centralizirani internetski portal po uzoru na digitalni pristupnik u EU-u.

Osim geostrateške važnosti, proširenje je i poslovna prilika za europska poduzeća i moramo vidjeti koristi od toga. Globalizacija umire, moramo razmišljati o strateškoj autonomiji Europe, ostati jaki i otporni te zapadni Balkan moramo smatrati sastavnim dijelom europskih rješenja za globalne izazove.

Dragica Martinović Džamonja,

suizvjestiteljica za mišljenje REX/581 „Novi plan rasta i Instrument za reforme i rast za zapadni Balkan”,

članica Skupine poslodavaca EGSO-a

<https://www.eesc.europa.eu/en/newsletters/group-1-newsletter/employers-group-newsletter-june-2024-online>

Izvanredni sastanak Skupine poslodavaca – Promicanje inovacija kao ključnog pokretača konkurentnosti Europe

U okviru belgijskog predsjedanja EU-om Skupina poslodavaca EGSOa i Belgijski savez poslodavaca (Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO) – Fédération des Entreprises de Belgique (FEB)) održali su konferenciju kako bi naglasili važnost inovacija za rast i konkurentnost EU-a.

Članovi su također imali priliku posjetiti dva poduzeća koja prednjače u inovacijama, GSK u Wavreu (najveća tvornica grupe u Europi i simboličan primjer „Belgian Health & Biotech Valley”) i istraživački centar IMEC u Heverleeu (vodeći svjetski proizvođač poluvodiča i nanotehnologije).

Zvučnici su zazvonili zvonima za uzbunu. Iako zemlje kao što su Sjedinjene Američke Države i Kina masovno ulažu u inovacije, EU opasno gubi na važnosti, posebno zbog ponekad pretjerano restriktivnih propisa koji ometaju istraživanje i razvoj. Iako su europski propisi ključni za jamčenje pravne sigurnosti, slobodnog kretanja i jednakih uvjeta na jedinstvenom tržištu, ponekad mogu stvoriti izravne ili neizravne prepreke inovacijama. Ta je situacija posebno zabrinjavajuća s obzirom na važnost inovacija za osiguravanje uspješne energetske i digitalne tranzicije u Europi i za jačanje njezine konkurentnosti na globalnoj razini.

„Da bi Europa ostala konkurentna i ojačala svoj položaj na globalnoj razini, mora promicati inovacije u svim njihovim oblicima i učiniti ih strateškim prioritetom. Vidimo da, na primjer, kad je riječ o inovacijama, Sjedinjene Američke Države uvode inovacije, Kina ih reproducira, a EU ih regulira. Posjet Skupine poslodavaca EGSO-a Belgiji bio je prilika da se istakne Belgija i njezino stručno znanje u području istraživanja i razvoja”, izjavio je Pieter Timmermans, glavni izvršni direktor VBO-FEB-a.

U tom su kontekstu VBO-FEB i Skupina poslodavaca EGSO-a ponovili svoj poziv da istraživanje i inovacije te njihovo promicanje budu u središtu strateških prioriteta sljedeće Europske komisije (2024. – 2029.).

Kako bi ponovno zauzeo položaj globalnog tehnološkog predvodnika, EU prvo mora utvrditi glavne prednosti i nedostatke europskog inovacijskog okruženja. „Test otpornosti inovacija na stres”, kako je predložilo belgijsko predsjedništvo Vijeća, za evaluaciju novog zakonodavstva i političkih inicijativa mogao bi postati učinkovit instrument za poboljšanje inovacijskog ekosustava u Europi”, izjavio je predsjednik Skupine Stefano Mallia.

Nakon konferencije uslijedila je razmjena gledišta s Enricom Lettom o njegovu nedavnom izvješću o produbljivanju jedinstvenog tržišta i, konkretnije, o njegovim prijedlozima da Europa postane bolje mjesto za ulaganja i talente kako bi se potaknule inovacije.

<https://www.eesc.europa.eu/en/newsletters/group-1-newsletter/employers-group-newsletter-june-2024-online>

Klimatski cilj za 2040. otvara sljedeću fazu klimatske politike EU-a

Novi Europski parlament i Vijeće bit će suočeni sa zadaćom utvrđivanja klimatskog cilja Europske unije za 2040. Budući da su ciljevi klimatske neutralnosti do 2050. i smanjenja emisija za 55 % do 2030. već utvrđeni u Europskom zakonu o klimi, cilj za 2040. pola je puta kojim se otvara rasprava o klimatskoj i energetskej politici EU-a do 2030.

Razmatranje cilja za 2040. mora se temeljiti na globalnom kontekstu. U UN-ovom klimatskom procesu stranke su dužne dostaviti svoje sljedeće nacionalno utvrđene doprinose (NDC) u skladu s Pariškim sporazumom do početka sljedeće godine. Na revolucionarnoj konferenciji UN-a o klimi COP28 održanoj u Dubaiju krajem 2023. stranke su pozvane da usklade svoje doprinose s ciljem od 1,5 °C. Cilj za 2040. bit će osnova za nacionalno utvrđeni doprinos EU-a te će utjecati i na to koliko ozbiljno druga velika gospodarstva shvaćaju svoje obveze.

Osim toga, EU ne upravlja svojom klimatskom politikom u vakuumu. Na nas utječe utrka u subvencijama potaknuta američkim Zakonom o smanjenju inflacije i dominacija Kine u lancima opskrbe čistom tehnologijom. Energetska kriza teško je pogodila našu industriju. Javna gospodarstva opterećena su povećanim izdacima za obranu i starenjem stanovništva. Europa stoga mora usmjeriti svoj put prema klimatskim ciljevima na način kojim se štiti njezina konkurentnost, održava njezina industrijska baza i koji se temelji na čvrstim gospodarskim temeljima.

Europski gospodarski i socijalni odbor prvo je tijelo EU-a koje je zauzelo stajalište o tom cilju. U mišljenju usvojenom na svibanjskom plenarnom zasjedanju EGSO-a predlaže se podupiranje cilja od 90 % koji je preporučila Komisija na odlasku, naglašavajući pritom da se to može postići samo politikama kojima se štiti europska konkurentnost, osigurava pravedna tranzicija i upotrebljavaju sve tehnologije s nultom i niskom neto stopom emisija.

Iz perspektive skupine poslodavaca, uloga poduzeća ključna je za postizanje klimatskih ciljeva. U ovom trenutku, klimatska politika je sve o ulaganjima. Potrebna su nam ulaganja u dekarbonizaciju industrijskih procesa kao što su čelik i kemikalije, ulaganja u proizvodnju tehnologija s nultom neto stopom emisija kao što su baterije i vodik te ulaganja u proizvodnju čiste energije koja će to omogućiti.

Iskorištavanje prednosti vodstva u području klime zahtijevat će okruženje otvoreno za razvoj, usvajanje i širenje novih tehnologija u Europi. EU bi trebao nastojati ne samo

poboljšati svoju samodostatnost u pogledu tehnologija i materijala s nultom neto stopom emisija, već i povećati izvoz europskih proizvoda i usluga čistih tehnologija. Europa istodobno mora promicati jednake uvjete na globalnoj razini, primjerice širenjem određivanja cijena ugljika.

Elektrifikacija je u središtu transformacije. Ambiciozan cilj za 2040. zahtijevat će od EU-a elektrifikaciju više od 50 % ukupne potrošnje energije i gotovo dvostruku proizvodnju energije uz dekarbonizaciju energetskega sektora do 2040. To bi trebalo biti popraćeno grijanjem i hlađenjem. Dostupnost cjenovno pristupačne i sigurne čiste energije temelj je za dekarbonizaciju drugih sektora, kao što su industrija, promet i građevinarstvo.

Iako nam je cilj već 2040., prvo moramo stići do 2030. To se ne smije uzimati zdravo za gotovo. Mnoge politike dogovorene tijekom ovog mandata, kao što su mehanizam za graničnu prilagodbu emisija ugljika i sustav trgovanja emisijama za promet i zgrade, u potpunosti će stupiti na snagu tek sljedeće godine. Poduzećima i kućanstvima bit će potrebna potpora u prilagodbi novom regulatornom okruženju, a propise bi trebalo pojednostavniti kako bi se smanjilo administrativno opterećenje, posebno za MSP-ove. Stoga bi se sljedeća Komisija trebala više usredotočiti na provedbu nego na iznošenje novih zakonodavnih prijedloga. To je prepoznao i Enrico Letta u svojem izvješću o jedinstvenom tržištu.

U predstojećem mandatu naglasak bi trebao biti na osmišljavanju puta prema klimatskim ciljevima u kojem ne samo da održavamo, već i stječemo konkurentnost tijekom tranzicije. Smanjenjem naše ovisnosti o uvezenim fosilnim gorivima jača se naša energetska sigurnost, a dostupnost cjenovno pristupačne čiste energije mogla bi postati istinska konkurentna prednost za Europu. Za to je potrebna klimatska politika koja se temelji na tržišnim pristupima i širokom rasponu tehnologija.

Teppo Säkkinen

Izvjestitelj za mišljenje NAT/931 „Klimatski cilj EU-a za 2040.“

Član Skupine poslodavaca EGSO-a

<https://www.eesc.europa.eu/en/newsletters/group-1-newsletter/employers-group-newsletter-june-2024-online>

Mir zahtijeva više oružja

Mirni suživot demokratskih država nikada nije prestao biti naša filozofija. Naglasak na miru najistaknutije je postignuće od gotovo 80 godina ovog velikog projekta koji zovemo Unija. Odbojnost prema vojnom djelovanju i sposobnost rješavanja sukoba pregovorima i kompromisima postali su novi DNK Europljana. To je nešto na što smo ponosni, ali i nešto što nas je natjeralo da izgubimo budnost. Naivno smo vjerovali da je oružana agresija jednom zauvijek uklonjena iz naše hemisfere.

Naglo su nas 22. veljače 2022. podsjetili na hitnost naše situacije. Jedna je stvar priznati pogreške iz prošlosti, a druga poduzeti odlučne mjere kako bismo spriječili njihovo ponavljanje. Sada počinjemo izvlačiti praktične zaključke iz tih bolnih iskustava. Jedna je od takvih ključnih mjera ambiciozan novi program, Europski program obrambene industrije. Cilj je ovog projekta uspostaviti okvir za zajedničku europsku industriju oružja,

što je ključan korak u okončanju godina zanemarivanja i osiguravanju naše kolektivne sigurnosti.

Istina je da plovimo u neistražene vode i moramo se kretati vrlo pažljivo kako negdje na putu ne bismo izgubili stvari koje su nam oduvijek bile najvažnije, vrijednosti koje su bile temelj Europske unije. Svaka potrošnja na programe oružja trebala bi proizaći iz promišljene financijske strukture kako nas ona ne bi prisilila da napustimo druge programe koji su ključni za naše blagostanje i europsku zajednicu. To će biti ključno za izgradnju široke potpore programu univerzalnog oružja.

To je jedan od razloga zašto smo, nakon duge rasprave, odlučili otvoriti svoje mišljenje osnovnom preporukom Europskoj komisiji kako bismo, prije nego što se zaglavimo u tehničkim detaljima planova naoružanja, dali sebi malo vremena da europskim ljudima priopćimo razloge zbog kojih smo se morali odlučiti posvetiti toliko vremena i energije programima naoružanja. Objašnjavanje da su standardna sigurnosna jamstva ključna za izgradnju mira i sigurnog okvira za naše demokratsko blagostanje. Stoga je europska obrambena industrijska i tehnološka baza (EDTIB) sada ključna za sva naša nastojanja, mir i ostvarenje naših snova.

To nas je dovelo do toga da se zalažemo za povećanje proračuna za razvoj strateške suradnje za industriju oružja, koji trenutačno iznosi 1,5 milijardi eura. Razumijemo izazove koje predstavljaju trenutačno geopolitičko okruženje i teški gospodarski uvjeti, ali vjerujemo da potencijalne koristi ovog programa uvelike nadmašuju te izazove. Nemamo drugog izbora nego odmah djelovati i stvoriti stabilan okvir za široku međunarodnu suradnju u području zajedničkih programa naoružanja, zajedničke nabave i razvoja novih tehnologija. Taj će program biti dostupan svim državama članicama, uključujući Ukrajinu, čije bi iskustvo bilo od neprocjenjive vrijednosti u stvaranju novog modernog oružja.

Naši programi ne bi trebali biti ograničeni na tradicionalna poduzeća koja se bave oružjem. Vjerujemo u važnost uključivosti, dopiranja do srednjih poduzeća i osiguravanja da sve zemlje članice, uključujući Ukrajinu, imaju ulogu u ovoj inicijativi. To nije samo zbog gospodarskih razloga, u kojima bi vojna industrija mogla biti ključan element za revitalizaciju industrije EU-a, već i zbog strateških razloga, kako bi se osiguralo da su ključni elementi naše sigurnosti raspršeni diljem Europe. Štoviše, ta je uključivost ključna iz psiholoških razloga kako bi se svima dao osjećaj svrhe i uloge u izgradnji novog okvira za mir.

Istodobno moramo imati na umu da poslovni ciljevi ne smiju zasjeniti primarni cilj inicijative, a to je jačanje obrambene otpornosti EU-a, te da iz programa ne smijemo isključiti naše dugogodišnje saveznike. Pri izgradnji vlastitih obrambenih resursa EU-a trebali bismo blisko surađivati s drugim zemljama, posebno unutar NATO-a, kako bismo proširili veću otpornost demokratskih država diljem svijeta.

Tomasz Wróblewski

*Izjavitelj za mišljenje CCM/203 „Program europske obrambene industrije”
Član Skupine poslodavaca EGSO-a*

<https://www.eesc.europa.eu/en/news-media/peace-calls-more-arms>

588. PLENARNO ZASJEDANJE

Svibanj 2024.

RASPRAVE

Glas mladih u odlukama EU-a; sudjeluju: albanska ministrica mladih i djece **Bora Muzhaqi**, koordinatorica EU-a za mlade pri Europskoj komisiji **Biliana Sirakova**, potpredsjednik Europskog foruma mladih **Elias Dray**, predsjednica EGSO-ove Skupine mladih **Katrīna Leitāne**, kao i predstavnici mladih koji su sudjelovali u EGSO-ovom pilot-projektu u vezi s testom utjecaja politika EU-a na mlade – **četvrtak, 30. svibnja 2024.**

Obrambena strategija EU-a (rasprava povezana s usvajanjem mišljenja CCMI/222 „Industrijska strategija europske obrane”); sudjeluju: voditeljica jedinice za industrijsku politiku na području obrane, Glavna uprava Europske komisije za obrambenu industriju i svemir (DEFIS) **Anne Fort**, službenica za politiku u području mira, sigurnosti i obrane pri Europskoj službi za vanjsko djelovanje te izvanredna suradnica Instituta „Egmont” i Centra za analizu europskih politika (CEPA) **Tania Latici** i predsjednik Savjetodavnog povjerenstva za industrijske promjene **Pietro De Lotto** – **četvrtak, 30. svibnja 2024.**

Budućnost kohezijske politike (rasprava povezana s Devetim izvješćem o gospodarskoj, socijalnoj i teritorijalnoj koheziji i usvajanjem mišljenja ECO/639 „Uloga kohezijske politike u predstojećim krugovima proširenja EU-a” i ECO/646 „Deveto izvješće o gospodarskoj, socijalnoj i teritorijalnoj koheziji”); sudjeluju: predsjednik Europskog odbora regija **Vasco Cordeiro**, europska povjerenica za koheziju i reforme **Elisa Ferreira** i predsjednik Skupine stručnjaka na visokoj razini za budućnost kohezijske politike prof. **Andrés Rodríguez-Pose** – **petak, 31. svibnja 2024.**

Nema mjesta za mržnju: Europa ujedinjena protiv mržnje (rasprava povezana s usvajanjem mišljenja SOC/792 „Nema mjesta za mržnju: Europa ujedinjena protiv mržnje”); sudjeluju: potpredsjednica Europske komisije za demokraciju i demografiju **Dubravka Šuica** (videoporuka), belgijska državna tajnica za rodnu ravnopravnost, jednake mogućnosti i raznolikost **Marie-Colline Leroy**, predstavnik Europske mreže za borbu protiv rasizma **Emmanuel Achiri**, voditeljica odjela za europske poslove, Međunarodna udruga lezbijki, homoseksualaca, biseksualaca, transseksualnih i interseksualnih osoba (ILGA Europa), predstavnica europskog panela građana i građanki za suzbijanje mržnje u društvu **Janelle Rizzo** – **petak, 31. svibnja 2024.**

Pouke izvučene iz proširenja Unije 2004. za budućnost Europe; sudjeluju: glavni tajnik Zaklade za europske napredne studije (FEPS) **László Andor**, bivši poljski državni tajnik zadužen za pristupanje EU-u **Jaroslav Pietras**, istraživač u Odjelu za vanjsku politiku EU-a pri Centru za studije europskih politika (CEPS) **dr. Tinatin Akhvlediani** i bivši europski povjerenik za proširenje i voditelj Radne skupine za proširenje EU-a pri Centru za europske politike (EPC) **Štefan Füle** (na daljinu) – **petak, 31. svibnja 2024.**

Usvojena misljenja na 588. Plenarnom zasijedanju mogu se naći na ovom linku:
<https://www.eesc.europa.eu/hr/agenda/our-events/events/588th-plenary-session-30-31-may-2024/opinions>

CCMI/203

Program za europsku obrambenu industriju

Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Programa za europsku obrambenu industriju i okvira mjera za osiguravanje pravodobne dostupnosti i opskrbe obrambenim proizvodima („EDIP”)
COM(2024) 150 final - 2024/0061 COD

EESC-2024-00813-00-00-AS-TRA

Izvjestitelj: Tomasz Andrzej WRÓBLEWSKI (PL-I)

Suizvjestitelj: Franck UHLIG (FR-Cat. 2)

CCMI/214

Industrija proizvodnje dronova: studija slučaja za stratešku autonomiju

(samoinicijativno mišljenje)

EESC-2024-00046-00-00-AS-TRA

Izvjestitelj: Panagiotis GKOFAS (EL-III)

Suizvjestitelj: Patrice François CHAZERAND (FR-Cat.1)

CCMI/225

Industrijsko upravljanje ugljikom

Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Prema ambicioznom industrijskom upravljanju ugljikom u EU-u
COM(2024) 62 final

EESC-2024-00878-00-00-AS-TRA

Izvjestitelj: Gonçalo LOBO XAVIER (PT-I)

Suizvjestitelj: Jean-Michel POURTEAU (FR-Cat.2)

NAT/931

Klimatski ciljevi EU-a za 2040.

Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Osiguravanje naše budućnosti Klimatski cilj EU-a za 2040. i put prema klimatskoj neutralnosti do 2050. uz izgradnju održivog, pravednog i prosperitetnog društva

COM(2024) 63 final

EESC-2024-00418-00-00-AS-TRA

Izvjestitelj: Teppo SÄKKINEN

SOC/793**Vrste raka koje se mogu spriječiti cijepljenjem**

Prijedlog preporuke Vijeća o vrstama raka koje se mogu spriječiti cijepljenjem

COM(2024) 45 final – 2024/0024 NLE

EESC-2024-00425-00-00-AS-TRA

Izvjestiteljica: Milena ANGELOVA (BG-I)

Suizvjestiteljica: Sára FELSZEGHI (HU-II)

CCMI/222**Strategija za europsku obrambenu industriju**

Zajednička komunikacija Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Nova strategija za europsku obrambenu industriju: postizanje pripravnosti EU-a uz pomoć fleksibilne i otporne europske obrambene industrije

JOIN(2024) 10 final

EESC-2024-00782-00-00-AS-TRA

Izvjestitelj: Maurizio MENSI (IT-III)

Suizvjestitelj: Jan PIE (SE-Cat.3)

CCMI/224**Industrijski i tehnološki pristupi i najbolje prakse kojima se podupire društvo otpornih vodnih resursa**

(razmatračko mišljenje na zahtjev Europske komisije)

EESC-2024-00209-00-00-AS-TRA

Izvjestitelj: Florian MARIN (RO-II)

Suizvjestitelj: John BRYAN (IE-Cat.3)

SOC/791**Europska radnička vijeća**

Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive 2009/38/EZ u pogledu osnivanja i funkcioniranja europskih radničkih vijeća i djelotvorne provedbe prava na transnacionalno obavješćivanje i savjetovanje

COM(2024) 14 final - 2024/0006 COD

EESC-2024-00543-00-01-AS-TRA

Izvjestiteljica: Sophia REISECKER (AT-II)

TEN/833**Sigurnost opskrbe medicinskim radioizotopima (samoinicijativno mišljenje)**

EESC-2024-00265-00-00-AS-TRA

Izvjestiteljica: Alena MASTANTUONO (CZ-I)

Suizvjestitelj: Philippe CHARRY (FR-II)

NAT/918**Revizija zakonodavstva o dobrobiti životinja**

Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o zaštiti životinja tijekom prijevoza i s prijevozom povezanih postupaka, o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 1255/97 i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2005 [neslužbeni prijevod]

COM(2023) 770 final - 2023/0448 COD

EESC-2023-05464-00-01-AS-TRA

Izvjestitelj: Jaume BERNIS CASTELLS (ES-III)

ECO/639**Kohezijska politika i proširenje EU-a**

(razmatračko mišljenje na zahtjev Europske komisije)

EESC-2024-00535-00-00-AS-TRA

Izvjestiteljica: Maria del Carmen BARRERA CHAMORRO (ES-II)

ECO/646**Deveto izvješće o koheziji**

Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o Devetom izvješću o koheziji

COM(2024) 149 final

EESC-2024-00987-00-01-AS-TRA

Izvjestitelj: Matteo Carlo BORSANI (IT-I)

SOC/792**Nema mjesta za mržnju: Europa ujedinjena protiv mržnje**

Zajednička komunikacija Europskom parlamentu i Vijeću – Nema mjesta za mržnju: Europa ujedinjena protiv mržnje

JOIN(2023) 51 final

EESC-2024-00795-00-00-AS-TRA

Izvjestitelj: Cristian PÎRVULESCU (RO–III)

Suizvjestiteljica: Milena ANGELOVA (BG-I)